

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Черкаської області щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2019 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Черкаської області в IV кварталі 2019 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

За результатами опитування підприємств Черкаської області у IV кварталі 2019 року респонденти очікують скорочення обсягів виробництва в Україні та стримано оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозується продовження зростання цін. Девальваційні очікування послабилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 5.6% (у III кварталі 2019 року – 22.2%) (графік 1). у цілому по Україні прогнозується зростання виробництва – 21.9%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги** вищими темпами: частка респондентів, яка очікує зростання цін до 7.5%, становить 57.9% (у попередньому кварталі – 58.8%), у цілому по Україні – 53.8%. 5.3% респондентів області прогнозують зниження цін. **Головним чинником інфляції** респонденти називають витрати на виробництво (графік 2);
- **уповільнення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 56.3% респондентів (у попередньому кварталі – 62.5%), у цілому по Україні – 70.7%;
- **фінансово-економічний стан на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 22.2%) (таблиця). Водночас респонденти підприємств сільського господарства прогнозують погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств. У цілому по Україні очікується поліпшення фінансово-економічного стану: баланс відповідей – 18.6%;
- **зменшення загального обсягу реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 15.8% (у III кварталі 2019 року – 11.1%), у тому числі й обсягу реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – «мінус» 14.3% (у попередньому кварталі – 12.5%). У цілому по Україні прогнозується зростання обсягів реалізації: баланси відповідей – 23.5% та 20.6% відповідно;
- **зростання інвестиційних видатків** на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – 17.6% (у попередньому кварталі – 12.5%), видатки на виконання будівельних робіт залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0% (у III кварталі 2019 року – 12.5%). У цілому по Україні очікується зростання обсягу інвестиційних видатків: баланси відповідей – 14.7% та 4.7% відповідно;
- **подальше скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 26.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 16.7%), у цілому по Україні – «мінус» 1.6% (графік 4). Найпесимістичніше налаштовані керівники підприємств сільського господарства: баланс відповідей – «мінус» 42.9%;
- **стрімкіше зростання цін на товари/послуги, що купуються** (баланс відповідей – 78.9%), **порівняно з цінами на товари/послуги власного виробництва** (баланс відповідей – 31.6%) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину, матеріали та вартість трудових ресурсів (графік 7). Високо оцінено також вплив цін на енергоносії та курсу гривні до іноземних валют;
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей 55.6% і 44.4% відповідно (у попередньому кварталі – 55.6% і 61.1% відповідно) (графіки 4, 6).

Занадто високі ціни на енергоносії та брак кваліфікованих працівників респонденти називають **основними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво** (графік 5).

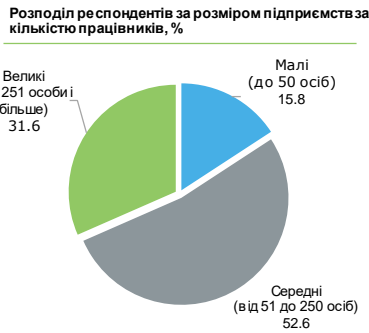
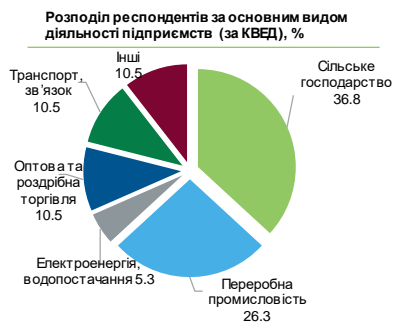
Очікується значне збільшення потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити (50.0% опитаних), надають перевагу кредитам у національній валюті. Оцінки жорсткості умов доступу до банківських кредитів підвищилися (графік 9). Основним стримуючим фактором залучення кредитних ресурсів залишаються високі ставки за кредитами (графік 10).

94.7% респондентів зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 96.4%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

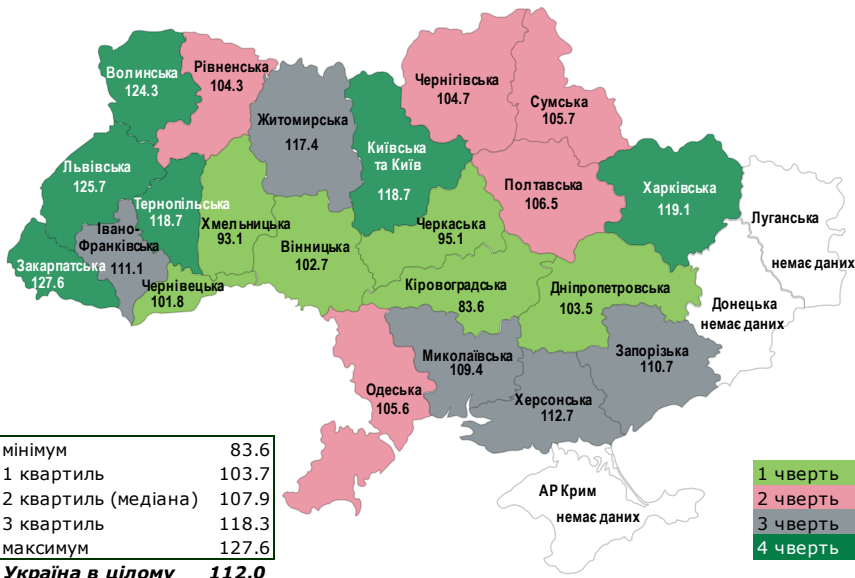
- **поточний фінансово-економічний стан** погіршився і є **поганим:** баланс відповідей – «мінус» 5.6% (у III кварталі 2019 року – 0.0%), у цілому по Україні оцінки позитивні: баланс відповідей – 6.1%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва зменшився** й оцінюється як **нормальний:** баланс відповідей – 0.0% (у III кварталі 2019 року – 15.4%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів:** баланс відповідей, як і в попередньому кварталі, – 27.8%.

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 04–29 листопада 2019 року;
- опитано всього – 19 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Черкаської області щодо їх ділової активності (за складовими)

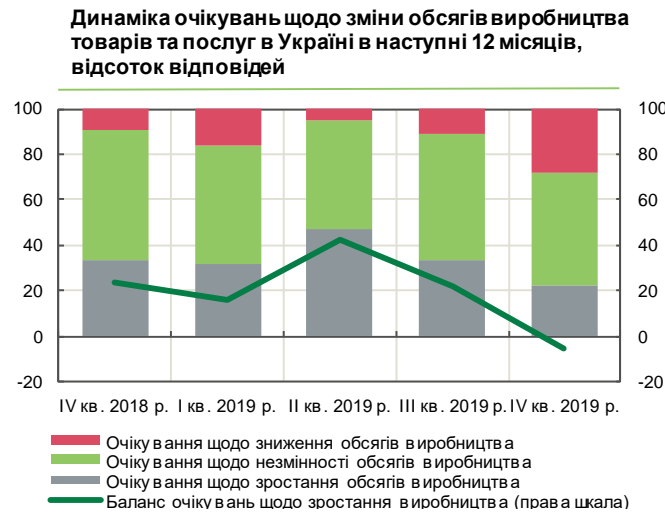
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2018 р.	I кв. 2019 р.	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.
фінансово-економічного стану	14.3	46.7	25.0	22.2	0.0
загальних обсягів реалізації продукції в власного виробництва	25.0	47.4	21.1	11.1	-15.8
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	0.0	5.9	0.0	12.5	0.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	19.0	11.8	14.3	12.5	17.6
кількості працівників	-26.1	-5.3	-10.5	-16.7	-26.3

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

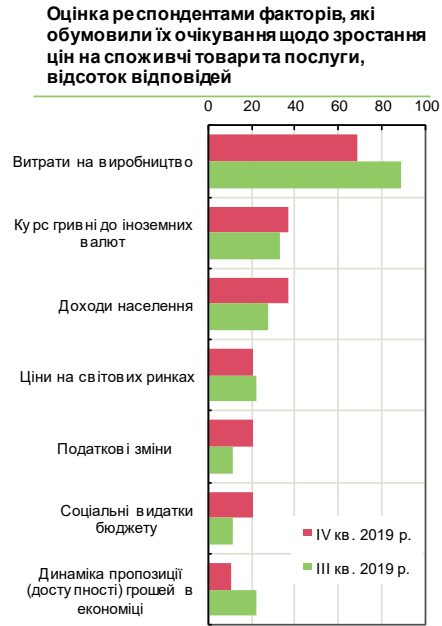
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

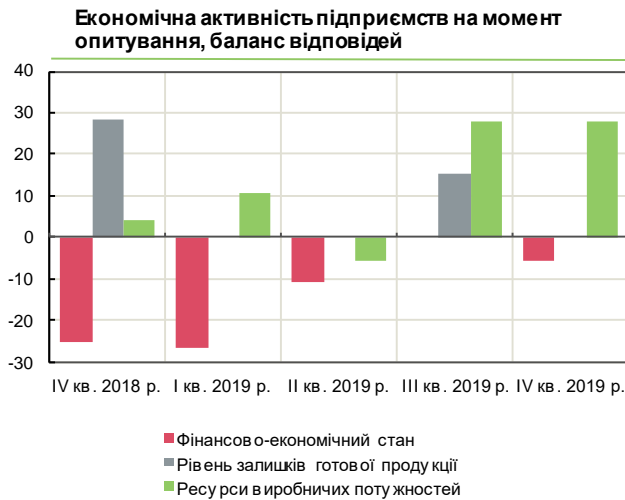
Графік 1

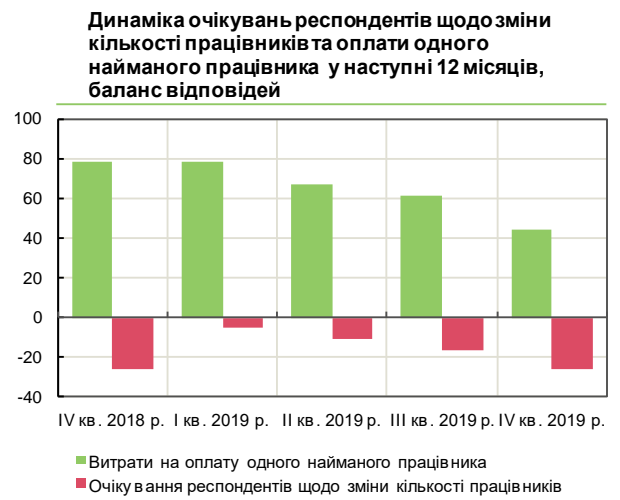
Графік 2

Графік 3

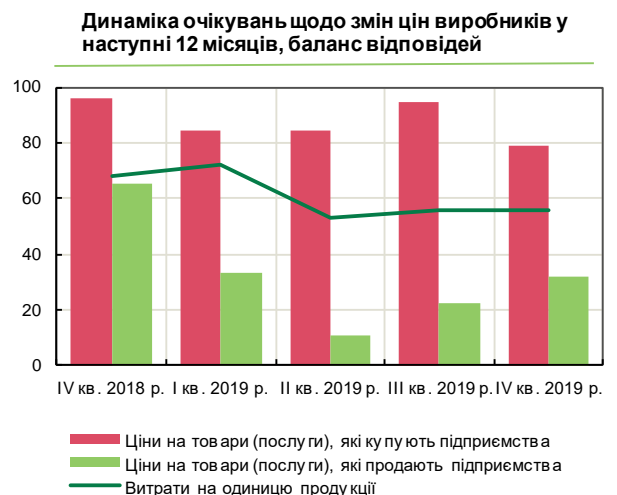
Графік 4

Графік 5

Графік 6

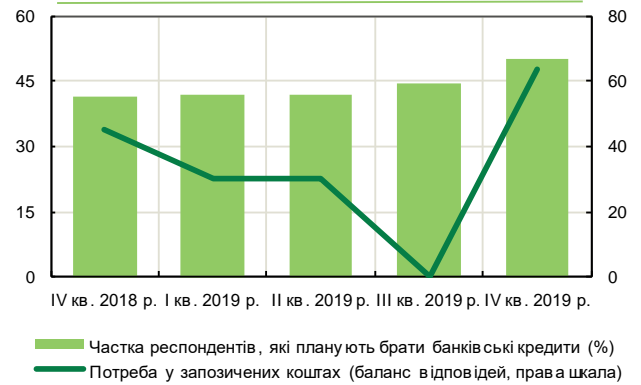
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

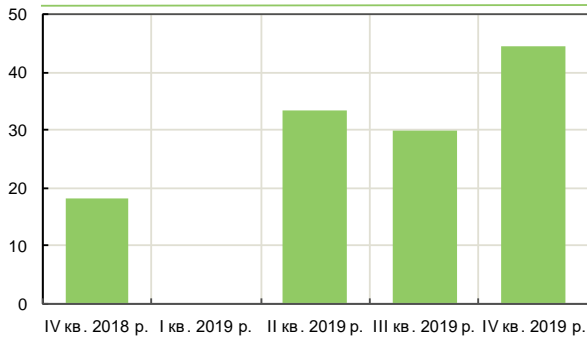
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

Додаток

Основні показники соціально-економічного розвитку Черкаської області в 2014 – 2019 рр.

відсотків до відповідного періоду попереднього року, якщо не зазначено інше

№ з/п	Показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.											
							січень	січень - лютий	січень - березень	січень - квітень	січень - травень	січень - червень	січень - липень	січень - серпень	січень - вересень	січень - жовтень	січень - листопад	
1	Індекси фізичного обсягу валового регіонального продукту у (у цінах попереднього року, у відсотках)	98.9	95.0	101.8	98.3	105.7 ²
2	Індекси промислової продукції	94.7	90.8	106.3	99.1	102.3	102.3	101.5	101.3	100.7	100.9	100.4	101.2	101.9	101.3	100.6	99.9	
3	Добува на промисловість і розроблення кар'єрів	83.6	96.2	99.4	97.1	93.4	80.3	86.5	102.7	108.6	101.4	92.8	94.2	92.8	94.5	95.8	99	
4	Переробна промисловість	94.8	90.1	106.5	100.0	102	103.5	103.0	103.2	102.4	102.5	101.7	102.6	103.4	102.5	101.7	100.9	
5	Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	97.1	91.5	103.4	99.7	98.4	104	106.3	105.8	103.4	103.1	101.5	101.7	103.1	101.5	100.6	99.6	
6	Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	117.2	108.4	95.2	92.8	103	84.0	85.3	91.9	98.0	102.0	105.0	109.6	114.2	114.7	111.7	110.1	
7	Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	74.6	60.9	75.2	112.3	157.7	98.0	93.6	87.2	93.3	98.3	98.0	101.7	106.4	106.3	107.1	105.6	
8	Виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
9	Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	94.4	85.1	126.2	65.6	119.2	135.7	107.1	105.6	102.9	106.4	116.3	116.7	115.2	117.5	118	117.9	
10	Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	88.3	110.7	94.6	99.9	98.7	66.2	70.6	82.2	87.3	90.0	90.8	89.0	88.5	90.6	91.8	92.7	
11	Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	108.1	113.5	122.5	121.6	101.1	84.9	87.1	87.2	84.1	84.4	82.8	82.9	86.3	88.6	89.1	90.2	
12	Машинобудування, крім ремонту та монтажу машин і устаткування	79.7	83.8	141.4	118.7	90.8	77.9	79.9	94.3	93.2	96.8	95.7	100.3	102.2	99.6	97.1	95.9	
13	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	94.9	93.7	105.9	94.8	105	99.4	96.8	94.5	94.3	94.4	95	95.4	95.6	96	95.4	95.3	
14	Індекс обсягу сільськогосподарського виробництва	98.4	99.4	102.5	88.5	122.8	113.1	109.7	107.1	105.4	105.1	104.5	113.1	101.2	103.8	101.4	101.2	
15	Індекс будівельної продукції	69.5	95.4	114.7	108.9	123.8	111.4	117.1	116.3	113.8	114.1	110.4	106.2	99.2	98.9	98.1	94.4	
16	Вантажооборот	96.7	98.7	98.1	107.2	93.9	96.1	99.2	103.9	106.2	108.8	112.1	112.3	109.8	109.6	110.5	110.4	
17	Пасажиरोоборот	79.1	100.3	100.2	106.1	101.8	100.4	100.9	102.2	99.8	100.0	99.3	99.5	100.0	99.7	99.0	100.2	
18	Індекс фізичного обсягу обороту роздрібною торгівлі (у порівняльних цінах, у відсотках)	99.3	85.3	103.0	112.3	107.3	107.9	105.6	106.9	107.0	115.6	116.3	116.2	114.2	113.8	114.3	114.5	
19	Фінансові результати великих та середніх підприємств до оподаткування (млн грн) ³	-5833.6	3719.0	6417.0	6955.0	2207.7	
20	Індекс капітальних інвестицій	80.3	111.1	135.0	118.7	132.4	97.1	102.4	112.4	
21	Індекс споживчих цін (порівняно з груднем попереднього року)	124.2	143.8	112.7	114.6	109.7	100.7	100.9	102.0	102.9	103.4	103.1	103.0	102.7	103.0	103.5	103.9	
22	Реальні наявні доходи	89.3	82.3	104.7	111.6	107.0 ²	
23	Індекс реальної заробітної плати	93.7	78.2	109.7	124.8	111.4	109.2	109.2	110.5	110.8	110.3	109.5	109.9	109.5	109.6	109.7	109.7	
24	Навантаження на одне вільне робоче місце на кінець періоду (осб)	65	42	43	74	34	23	17	10	12	10	10	11	9	11	11	16	

¹ Інформація конфіденційна згідно із Законом України "Про державну статистику".

² Попередні дані.

³ Дані наведено без урахування результатів діяльності банків та сільськогосподарських підприємств, які займаються рослинництвом, тваринництвом та змішаним сільським господарством. Інформація по зазначених підприємствах враховується тільки в даних за рік.

Дані за рік включають фінансові результати великих, середніх, малих та мікропідприємств.

Джерело: Державна служба статистики України.

Умовні позначення:

Крапки (...) - відомостей немає.

Тире (-) - подій не було.